

соціальних послугах, призначених для мирного населення та внутрішньо переміщених осіб).

Розв'язання цих проблем потребує ефективних заходів у боротьбі з корупцією, таких як: створення атмосфери неприйняття та осуду корупції у всіх її проявах; підвищення прозорості у державних закупівлях; посилення контролю за використанням гуманітарної допомоги; підвищення відповідальності урядових чиновників та створення механізмів незалежного моніторингу. Загалом, ефективна протидія корупції в умовах воєнного стану вимагає комплексного підходу, що включає законодавчі, інституційні, громадські та міжнародні заходи.

Для успішної боротьби з корупцією в умовах воєнного стану необхідно враховувати ці проблеми та розробляти адаптовані стратегії, спрямовані на зниження ризику корупційних правопорушень та зміцнення інституційної інтегритету.

Список використаних джерел

1. Про корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 30.04.2024).

2. Корупція на війні гірша за мародерство/ LexInform: Правові та юридичні новини, юридична практика, коментарі URL: <https://lexinform.com.ua/v-ukraini/koruptsiya-na-vijni-girsha-zamaroderstvo/>.

3. Тетерятник Г. К. Кримінальне провадження в умовах надзвичайних правових режимів: теоретико-методологічні та праксеологічні основи: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. URL: <https://dspace.oduvs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d51341ad-ac45-420e-aaaa-2671daf5526c/content>.

Головко Олександр Віталійович,

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Білик Вадим Миколайович,

доцент кафедри поліцейського права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ПРОТИДІЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, СКОЄНИМИ УКРАЇНСЬКИМИ ВІЙСЬКОВИМИ ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ З ВІЙНИ У ЦИВІЛЬНЕ ЖИТТЯ

Наразі гостро стоїть питання проблеми повернення військових після війни у цивільне життя. Після того, як українські військові повернуться додому з війни, дуже велике навантаження було на їхній

психологічний стан. Багато військових набули собі психічних та психологічних розладів. І їм буде надзвичайно складно у цивільному житті після повернення з війни. Кожен військовий - це індивідуальність. І кожен може боротися зі своїми проблемами самостійно. Проте борються вони зі своїми проблемами по-різному, адже дехто може побороти пригнічений моральний стан, а дехто продовжує жити з ПТСР. Незважаючи на війну, яка триває вже не малу кількість часу, багато цивільних вже звикли до війни і живуть звичайним життям. І коли багато військових повернуться додому, у багатьох буде виникати відчуття несправедливості. А у зв'язку з цим буде і виникати відчуття, що їм "всі повинні". Звичайно ми маємо дякувати нашим військовим та повністю подбати про те, щоб їхні права, як військових, були захищені. Але, на жаль, не всі цивільні громадяни будуть дотримуватися поваги до військових. У зв'язку з цим у військових будуть виникати думки, що їх взагалі ніхто не цінує і це може підвищити їх деморалізований стан. Через це військові будуть впадати в різні види залежностей(наркоманія, алкоголізм тощо), що може призвести до ще більш ускладнених випадків. Дуже великий шанс того, що після повернення військових з фронту, збільшуватимуться випадки вбивств, зґвалтувань та різних інших надзвичайних ситуацій, де суб'єктами вчинення кримінальних правопорушень будуть безпосередньо самі військові. І нам, як поліцейським, з цими випадками, безпосередньо, працювати. Загроза нашому життю надзвичайно збільшиться, адже ми будемо працювати з людьми з дуже вразливою психікою. І ймовірні ситуації, де буде здійснюватися посягання на життя та здоров'я поліцейських.

Це складна ситуація, яка вимагає ретельної уваги та комплексного підходу на різних рівнях.

Повоєнна реінтеграція військових у цивільне життя - величезне випробування. Пережитий бойовий стрес, травми, втрати - все це неминуче залишає глибокий слід на психіці. Посттравматичний стресовий розлад, депресія, тривожність, агресивність - поширені наслідки. До того ж, відчуття відчуженості від суспільства, що не пережило війну, незрозумілість цивільними трагедій фронту - все це погіршує психоемоційний стан ветеранів.

Це може провокувати агресію, нехтування законом, вживання психоактивних речовин для зняття стресу. А звідси й зростання кількості правопорушень за участю демобілізованих - побиття, насильство, вбивства.

Для поліції така ситуація створює підвищені ризики під час роботи з колишніми військовими з нестабільною психікою. Втручання в такі інциденти вимагає максимальної обережності і професіоналізму. Вже відбувся випадок 20 квітня 2024 року[1], коли на Вінниччині було розстріляно двох поліцейських, де один отримав поранення, а інший помер. Відбулося це тоді, коли вночі поліцейські зупинили військову машину, де сиділи двоє чоловіків у формі. Коли поліцейський

попросив показати машину на наявність заборонених предметів, в подальшому відбувся напад на поліцейських з застосуванням вогнепальної зброї. Скоріш за все ті особи у військовій формі були саме військовими і скоріш за все вони везли щось заборонене. А це також доволі велика проблема, яка потребує окремого розгляду, що стосується вивезення зброї військовими з фронту. Поліцейському, який загинув, було всього 20 років. Його вбили за те, що він виконував свої службові обов'язки. І це, на жаль, лише початок багатьох схожих ситуацій. Коли більшість військових повернуться з війни, таких випадків буде ще більше. Поліції треба бути готовими до таких складних ситуацій.

Тому надзвичайно важливо запровадити комплексну систему психологічної реабілітації та ресоціалізації ветеранів на державному рівні. Це має включати доступну психотерапію, лікування ПТСР, програми адаптації, перекваліфікації, матеріальної підтримки. Паралельно необхідна широка роз'яснювальна кампанія в суспільстві для формування порозуміння та поваги до проблем військових.

Повернення військових додому після війни – складний процес, що потребує уваги та підтримки. Поліцейські можуть допомогти військовим, які стикаються з труднощами після повернення, за допомогою різних підходів. Наприклад, спеціальне навчання з роботи з ветеранами, які страждають на ПТСР або інші психологічні проблеми, допоможе краще розуміти їхні потреби.

Співпраця з психологами та психіатрами надасть змогу надати необхідну підтримку та скерувати військових до відповідних фахівців. Створення кризових груп реагування для вирішення конфліктів може допомогти ефективно впоратися з кризовими ситуаціями.

Розробка індивідуальних планів безпеки для ветеранів сприятиме їхній адаптації до цивільного життя. Підтримка реабілітаційних програм допоможе з працевлаштуванням, медичним лікуванням та соціальною інтеграцією.

Залучення сімей до процесу підтримки полегшить комунікацію та взаємодію. Створення спільнот підтримки для військових та їхніх родин сприятиме обміну досвідом та взаємній допомозі. Підвищення обізнаності серед громадян щодо труднощів, з якими стикаються військові після війни, сприятиме більшій підтримці та розумінню. Застосування цих заходів допоможе поліцейським ефективно взаємодіяти з військовими, які повертаються з фронту, і сприятиме їхній успішній реінтеграції у суспільство.

Також треба покращувати законодавство, що стосується військових для забезпечення їхніх прав, а також удосконалювати надання психологічної підтримки військовим. Це має хоч трохи знизити рівень скоєння кримінальних правопорушень військовими.

Обов'язково треба оновлювати підходи поліцейських у роботі з військовими. За можливості, оновлювати законодавство, яке буде враховувати не лише загальну роботу з будь-якими категоріями

суб'єктів, а саме з категорією військових. Це може стосуватися, як застосування вогнепальної зброї в ЗУ «Про Національну поліцію»[2], спеціальних засобів а також багато інших питань. Всі ці аспекти потребують окремого розгляду.

Застосовуючи ці методи, поліцейські зможуть краще взаємодіяти з ветеранами, сприяти їхній реабілітації та запобігти можливим проблемам. Лише поєднавши всі ці заходи, можна мінімізувати деструктивні наслідки та успішно інтегрувати ветеранів у мирне життя після війни.

Список використаних джерел

1. Сайт Національної поліції України. URL: <https://www.npu.gov.ua/news/politsiia-rozshukuie-osib-iaki-vnochi-rozstrilialy-politseyskykh-na-vinnychchyni>

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015. виданий Голос України, Урядовий кур'єр, Офіційний вісник України, Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/card6#Public>

Горобець Тетяна Мирославівна,

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Висотенко Юлія Вікторівна,

викладач кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вже з 2014 року Україна перебуває у нестабільних відносинах із сусідньою державою Росією, яку раніше вважала братським народом. З 24.02.2024 р. Росія розпочала повномасштабне вторгнення на територію України, була розпочата російсько-українська війна. З початком цього, на території нашої держави був введений воєнний стан, який став початком змін певних законів, кодексів та нормативно-правових актів України.

Було введено зміни до Кримінального кодексу України, який посилив кримінальну відповідальність за певні злочини, а також були додані статті до ККУ, такі як Колабораційна діяльність (ст.111-1 ККУ); Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників (ст.436-2 ККУ). В п. 11 ч 1 ст. 67 ККУ